

SKUPŠTINA CRNE GORE

N/R Predsjedniku gospodinu Andriji Mandiću

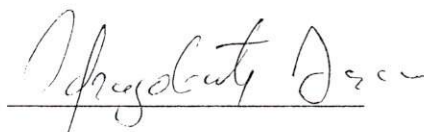
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO	28.04.2025 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	26-1/25-8/9
VEZA:	
EPA:	474 XXVII
SKRAĆENICA	PRILOG:

Poštovani gospodine Mandiću,

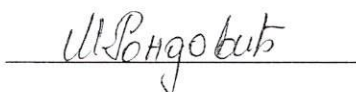
Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosimo amandman na PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRUČNOM OBRAZOVANJU , (EPA: 474 XXVIII, broj akta: 10-040/25-7465/4-24,) radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Poslanici:

Vaso Obradović

Milica Rondović

AMANDMAN 1

Član 1

U Članu 22 Predloga zakona riječi „U članu 90a stav 3 riječi: „od 50%“ zamjenjuju se riječima: „od 30%“. zamjenjuju se riječima „U članu 90a stav 3 riječi: „od 50%“ zamjenjuju se riječima: „od 40%“.

Član 2

U Predloga zakona poslije člana 26 dodaje se novi član 27 koji glas

U članu 107, stav 1 pod rednim brojem 2 riječi: „iz stranog jezika - 18 časova;“ zamjenjuju se riječima: „iz stranog jezika - 16 časova;“.

Potrebno je izvršiti prenumeraciju ostalih članova.

Obrazloženje

Mišljenja smo da je broj časova pripreme nastave predviđen Predlogom zakona neadekvatan zbog specifičnosti obrazovnih programa te da treba biti najmanje 40%.

Smanjenje nastavne norme nije samo pitanje brojeva, to je pitanje uslova rada, pedagoških standarda i odgovornosti prema budućim generacijama. Tema o kojoj se govori direktno utiče na kvalitet našeg obrazovnog sistema, ali i na zdravlje i dostojanstvo onih koji ga svakodnevno nose- nastavnika. Uz puno uvažavanje rada kolega iz drugih nastavnih oblasti kao što su Crnogorsko-srpski, bosanski i hrvatski jezik i književnost i matematike, ne možemo a da ne ukažemo na očiglednu disproporciju u normiranju nastavnog opterećenja. Smatramo da postoji osnov za ravnopravan pristup u planiranju norme, i da bi se smanjenje nastavne norme za engleski jezik i druge strane jezike moglo i trebalo razmotriti u cilju očuvanja kvaliteta nastave i ravnopravnosti svih prosvjetnih radnika. Razlozi zbog kojih tražimo umanjenje norme sa 18 na 16 časova su sljedeći:

1. Pisane provjere znanja iz stranih jezika sprovode se u trajanju od dva školska časa, što zahtijeva dodatno vrijeme za izradu više verzija testova, administraciju i temeljnu analizu rezultata. Ova praksa je daleko zahtjevnija u poređenju sa pisanim zadacima iz većine drugih predmeta. Pismeni zadaci su obimni, sastoje se od četiri dijela, razumijevanja teksta slušanjem, razumijevanje teksta čitanjem, leksičko-gramatičke provjere i pisanja sastava.

2. Priprema učenika za eksterna testiranja predstavlja ozbiljan dodatni zadatak – uključuje testiranje u 2. i 3. ciklusu osnovne škole (6. i 9. razred gdje najveći broj učenika bira engleski jezik) i pripremu za maturski, odnosno stručni ispit u srednjoj školi. To podrazumijeva individualni rad sa učenicima, izradu posebnih materijala i dodatne pripreme koje nijesu uvrštene u redovnu nastavu.

3. Primjena savremenih metoda i digitalnih alata u nastavi engleskog jezika je neophodna kako bi se održao visok nivo jezičke kompetencije kod učenika. Nastavnici su obavezni da kreiraju i prilagođavaju nastavne sadržaje u skladu sa digitalnim platformama, interaktivnim materijalima i novim oblicima nastave, što zahtijeva dodatno vrijeme i tehničku spremnost.

4. Rad sa heterogenim grupama učenika – razlike u predznanju jezika među učenicima u istom odjeljenju u srednjim školama zahtijevaju dodatnu individualizaciju pristupa, prilagođavanje materijala i diferencijaciju zadataka, što višestruko povećava pripremu za jedan čas.

5. Neprekidna stručna usavršavanja i pritisak međunarodnih standarda – Nastavnici engleskog jezika obavezni su da se kontinuirano usavršavaju i da nastavu usklađuju sa evropskim okvirima za jezike (CEFR- Common European Framework Reference for Languages- Zajednički referentni okvir za jezike), kao i sa savremenim metodološkim trendovima (projektna nastava, CLIL- Content and Language Integrated Learning- Integrisano učenje sadržaja i jezika- metoda učenja gdje se neki školski predmet npr. biologija, istorija, matematika idr. predaju na stranom jeziku najčešće engleskom; formativno ocjenjivanje).

6. Učešće u vannastavnim aktivnostima – Nastavnici engleskog jezika često učestvuju u međunarodnim projektima, organizaciji Dana jezika, takmičenjima i drugim aktivnostima, što dodatno povećava njihovo angažovanje izvan osnovne norme.

7. Korelacija sa drugim predmetima nigdje nije tako izražena kao u nastavi stranog jezika, tako da se mišljenje da „ nastavnik stranog jezika predaje i ostale predmete” ne iznosi bez razloga.

8. Formativno ocjenjivanje – Zahvaljujući prirodi jezika kao predmeta, ocjenjivanje se sve više bazira na kontinuiranom praćenju napretka učenika, uključujući portfolio rad, samoprocjenu i analizu govornih i pisanih produkcija, što zahtijeva znatno više vremena od klasičnog testiranja.

9. Usljed različitih društvenih okolnosti, veliki broj nastavnika stranih jezika mukotrpno ostvaruje normu časova, a često su prinuđeni da je dopunjuju

radom u više obrazovnih ustanova, vrtićima i sl. Nastavnici engleskog jezika su često raspoređeni i u područnim (seoskim) školama, gdje rade u kombinovanim odjeljenjima koja obuhvataju učenike različitih razreda i nivoa znanja što dodatno komplikuje planiranje i izvođenje nastave, jer nastavnik mora pripremiti više različitih sadržaja i pristupa za jedan školski čas. Sve to dodatno povećava administrativni, organizacioni i pedagoški teret.

10. U školama u Crnoj Gori engleski jezik se izučava od I razreda osnovne škole, a od 6.razreda učenici imaju mogućnost odabira drugog stranog jezika ruskog, njemačkog, francuskog i italijanskog jezika. Nastavnici stranih jezika i u osnovnim i srednjim školama imaju od dva do devet programa u zavisnosti od fonda sedmičnih časova za određene razrede u kojima predaju. To znači da imaju veliki broj učenika (u prosjeku od 100 do 200 učenika u zavisnosti od škole u kojoj rade) što iziskuje studiozno i kontinuirano praćenje rada učenika i njihovog napredovanja.

11. Nastavnici engleskog jezika u srednjim stručnim školama suočavaju se sa specifičnim izazovima koji značajno prevazilaze standardnu nastavnu normu. U završnim razredima izvodi se nastava stručnog engleskog jezika, što zahtijeva temeljno poznavanje stručne terminologije i tematike koja se odnosi na različite obrazovne profile- od elektrotehnike i mašinstva, preko ekonomije i turizma, do medicine i poljoprivrede. Nastavnici nemaju adekvatne udžbenike, priručnike i nastavne materijale za ovaj predmet što dodatno otežava kvalitetnu pripremu časa. Pored jezičke stručnosti nastavnik mora brzo i samostalno savladati osnove stručnih oblasti koje nijesu njegova primarna struka. To je dugotrajan i zahtjevan process koji se ne vrednuje dodatno u normi, niti kroz stručno usavršavanje niti resursnu podršku. Ovakvo opterećenje direktno utiče na kvalitet nastave, motivaciju nastavnika i mogućnost da se pruži adekvatna podrška učenicima koji se pripremaju za tržište rada ili dalje obrazovanje.

Imajući sve navedeno u vidu, smatramo da je postojeća norma za Engleski jezik i druge strane jezike i dalje previsoka, i da bi njeno dalje smanjenje bilo opravdano, s ciljem očuvanja kvaliteta nastave, smanjenja profesionalnog sagorijevanja i omogućavanja nastavnicima da u održivim uslovima obavljaju svoj posao kvalitetno i motivisano.